

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Tymczasowe aresztowanie. Poradnik dla aresztowanego i jego rodziny.

**Co dzieje się po zatrzymaniu, jak wygląda pobyt w areszcie i co można zrobić
Materiał informacyjny dla osób tymczasowo aresztowanych i ich rodzin?**

Wprowadzenie:

Zatrzymanie bliskiej osoby potrafi w ciągu kilku godzin całkowicie zmienić codzienne funkcjonowanie rodziny. Pojawiają się pytania o miejsce pobytu zatrzymanego, możliwość rozmowy, kontakt z adwokatem, widzenie, przekazanie pieniędzy, leków albo rzeczy osobistych. Równocześnie postępowanie karne toczy się dalej i mogą zapadać decyzje mające bezpośredni wpływ na dalsze pozbawienie wolności.

Najpierw trzeba odróżnić zatrzymanie od tymczasowego aresztowania. Zatrzymanie jest krótkotrwałym pozbawieniem wolności związanym z czynnościami organów ścigania. Tymczasowe aresztowanie może natomiast zastosować wyłącznie sąd i ma ono zabezpieczać prawidłowy przebieg postępowania. Nie jest karą i nie oznacza skazania.

Ten poradnik prowadzi przez najważniejsze etapy od zatrzymania do pobytu w areszcie śledczym. Wyjaśnia także, jakie działania może podjąć rodzina oraz na co powinien zwracać uwagę sam aresztowany.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Co warto zrobić bezpośrednio po zatrzymaniu:

Zatrzymany powinien wiedzieć, dlaczego został pozbawiony wolności i jakie uprawnienia mu przysługują. Może skorzystać z pomocy adwokata, a także odmówić składania wyjaśnień. Może również żądać, aby o zatrzymaniu poinformowano wskazaną przez niego osobę.

Nie ma jednej dobrej strategii na pierwsze przesłuchanie. W jednej sprawie korzystne może być złożenie wyjaśnień od razu, w innej rozsądniejsze będzie wstrzymanie się z nimi do czasu poznania sytuacji procesowej. Takiej decyzji nie powinno się podejmować automatycznie.

Jeżeli istnieje możliwość rozmowy z obrońcą przed szczegółowym przesłuchaniem, warto z niej skorzystać. Adwokat może pomóc ocenić, czy na tym etapie lepiej mówić, milczeć albo ograniczyć wyjaśnienia do określonych kwestii.

Czy rodzina może znaleźć obrońcę dla zatrzymanego:

Tak. Jeżeli zatrzymany nie ustanowił jeszcze obrońcy, może zrobić to za niego inna osoba. Dzięki temu rodzina nie musi czekać, aż sam zatrzymany uzyska możliwość zorganizowania pomocy prawnej.

Ma to szczególne znaczenie przed pierwszym przesłuchaniem oraz przed posiedzeniem, na którym sąd będzie rozpoznawał wniosek o tymczasowe aresztowanie.

Po nawiązaniu kontaktu z zatrzymanym może on zdecydować, czy chce dalej korzystać z pomocy ustanowionego dla niego obrońcy.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Kto podejmuje decyzję o tymczasowym aresztowaniu:

Policja ani prokurator nie mogą samodzielnie zastosować tymczasowego aresztowania. Na etapie postępowania przygotowawczego prokurator może wystąpić z takim wnioskiem, ale o pozbawieniu wolności w tej formie rozstrzyga sąd. Sąd powinien najpierw ocenić, czy zgromadzone dowody w wysokim stopniu uprawdopodobniają popełnienie przez podejrzanego zarzucanego mu czynu. To jednak nie wystarczy. Musi istnieć także ustawowy powód uzasadniający izolację, na przykład realna obawa ucieczki, ukrywania się albo bezprawnego wpływania na tok postępowania. Areszt powinien być traktowany jako rozwiązanie ostateczne. Jeżeli cel postępowania można zabezpieczyć za pomocą środka mniej ingerującego w wolność, sąd powinien rozważyć właśnie takie rozwiązanie.

Co dzieje się po zastosowaniu aresztu:

Po wydaniu postanowienia o tymczasowym aresztowaniu podejrzany zostaje osadzony w areszcie śledczym. Od tego momentu jego codzienne funkcjonowanie podlega przepisom dotyczącym wykonywania tymczasowego aresztowania oraz porządkowi obowiązującemu w konkretnej jednostce.

Regulacje obejmują między innymi sposób przyjęcia do aresztu, rozmieszczenie w celach, zasady korespondencji i widzeń, opiekę zdrowotną, warunki bytowe oraz przygotowanie do zwolnienia.

Przy przyjęciu osadzony podaje informacje o posiadanych pieniądzach i rzeczach wartościowych. Dokumenty, środki pieniężne oraz określone przedmioty mogą zostać przekazane do depozytu.

+48 500 062 450

+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka

adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl

www.resolve-legal.pl

Jak wygląda przyjęcie do aresztu śledczego:

Po umieszczeniu w celi przejściowej osadzony odbywa rozmowę informacyjną. Powinien wtedy otrzymać informacje o swoich prawach, obowiązkach i zasadach obowiązujących w jednostce. Po przyjęciu przeprowadzane jest także wstępne badanie lekarskie. Osobno wychowawca odbywa rozmowę wstępną, która powinna nastąpić najpóźniej w ciągu dwóch dni od przyjęcia. Jeżeli aresztowany stale przyjmuje leki, cierpi na chorobę przewlekłą, pozostaje pod opieką specjalisty albo wymaga szczególnego leczenia, powinien przekazać te informacje personelowi medycznemu. Rodzina może dodatkowo przekazać istotną dokumentację obrońcy.

Jak wygląda codzienność w areszcie:

Każda jednostka działa według własnego porządku wewnętrznego, ale nie może on pogarszać minimalnych warunków wynikających z przepisów ogólnych.

Przepisy określają między innymi minimalny czas ciszy nocnej, zasady kąpieli, możliwość codziennego zgłoszenia potrzeby kontaktu z lekarzem, dopuszczalne przedmioty w celi oraz organizację paczek żywnościowych.

Dyrektor konkretnego aresztu ustala natomiast szczegółowe godziny posiłków, spacerów, kąpieli, widzeń, korzystania z telefonu, zakupów, przekazywania korespondencji i paczek. Z tego powodu informacje znalezione dla jednej jednostki nie powinny być automatycznie stosowane do innego aresztu.

+48 500 062 450

+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka

adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl

www.resolve-legal.pl

Czy aresztowany może składać skargi, prośby i wnioski:

Tak. Pobyt w areszcie nie odbiera możliwości zgłaszania problemów związanych z warunkami osadzenia. Aresztowany może kierować skargi, prośby i wnioski zarówno pisemnie, jak i ustnie. Może też zwracać się bezpośrednio do przełożonych oraz osób wizytujących jednostkę. W każdej celi powinien znajdować się porządek wewnętrzny. Na prośbę osadzonego powinien zostać mu udostępniony także Kodeks karny wykonawczy oraz wydane na jego podstawie akty wykonawcze.

Kontakt z adwokatem:

Kontakt z obrońcą ma inny charakter niż kontakt z rodziną. Służy prowadzeniu obrony i powinien umożliwiać swobodne omówienie sytuacji procesowej. Obrońca może kontaktować się z osobą tymczasowo aresztowaną i ustalać z nią dalsze działania w sprawie. Może to mieć znaczenie przed kolejnymi przesłuchaniami, przy ocenie materiału dowodowego, przy zażaleniu na areszt oraz przy późniejszych wnioskach o jego uchylenie lub zmianę. Nie warto więc traktować pomocy adwokata jako działania potrzebnego wyłącznie na pierwszym posiedzeniu aresztowym. Sytuacja procesowa może zmieniać się przez cały okres postępowania.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Czy osoba tymczasowo aresztowana może telefonować do rodziny:

Rozmowy telefoniczne z bliskimi podlegają znacznie większym ograniczeniom niż kontakt z obrońcą. Nie należy zakładać, że osadzony będzie mógł dzwonić do rodziny regularnie i w dowolnie wybranym czasie. Zakres możliwości kontaktu zależy od przepisów, decyzji właściwego organu oraz zasad obowiązujących w danej jednostce. Szczególne okoliczności rodzinne mogą mieć znaczenie przy ocenie wniosku o kontakt. Dlatego brak telefonu przez kilka dni nie powinien być automatycznie odczytywany jako brak chęci kontaktu ze strony aresztowanego.

Jak działa korespondencja:

Listy pozostają jednym z podstawowych sposobów utrzymywania kontaktu z osobą przebywającą w areszcie śledczym.

Administracja przyjmuje zwykłą korespondencję osadzonego w dni robocze, a korespondencję urzędową każdego dnia. Jeżeli list podlega przekazaniu za pośrednictwem organu dysponującego, trafia najpierw do tego organu. Pozostała korespondencja może zostać wysłana bezpośrednio do adresata.

Z tego powodu obieg listów może trwać dłużej niż zwykła przesyłka pocztowa. Opóźnienie nie musi oznaczać, że list został zatrzymany albo nie dotarł do aresztu.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Jak uzyskać widzenie z tymczasowo aresztowanym:

Spotkanie z bliskim wymaga uwzględnienia zarówno przepisów dotyczących zgody na widzenie, jak i zasad organizacyjnych konkretnego aresztu. Osobie najbliższej co do zasady powinno zostać umożliwione przynajmniej jedno widzenie w miesiącu. Na etapie postępowania przygotowawczego decyzję w sprawie zgody podejmuje właściwy organ prowadzący postępowanie, natomiast po skierowaniu sprawy do sądu kompetencja przechodzi na sąd. Po uzyskaniu zgody trzeba jeszcze sprawdzić sposób zapisów, dni widzeń, wymagane dokumenty oraz zasady wejścia obowiązujące w konkretnej jednostce. Informacje te najlepiej weryfikować bezpośrednio w areszcie lub na oficjalnej stronie Służby Więziennej.

Jak przekazać pieniądze osobie w areszcie:

Osadzony może dysponować środkami pieniężnymi zgodnie z zasadami obowiązującymi w jednostce. Przy przyjęciu do aresztu zgłasza posiadane pieniądze i przedmioty wartościowe, a część rzeczy trafia do depozytu. Jeżeli rodzina chce przekazać pieniądze, powinna korzystać z danych rachunku podanych przez konkretny areszt. Sposób opisanie przelewu również należy sprawdzić na stronie jednostki. Nie należy korzystać z numerów rachunków znalezionych w starych wpisach internetowych albo dotyczących innego aresztu.

+48 500 062 450

+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka

adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl

www.resolve-legal.pl

Jak przekazać paczkę:

Zasady paczek zależą zarówno od przepisów ogólnych, jak i od organizacji konkretnej jednostki. Zamówienia dotyczące paczek żywnościowych są przyjmowane w dni robocze. Szczegółowy sposób ich zamawiania i odbioru określa dyrektor aresztu. Paczka, która nie spełnia wymaganych warunków albo zawiera niedozwolone przedmioty, nie zostanie przekazana osadzonemu. Przed przygotowaniem przesyłki warto więc sprawdzić aktualne zasady jednostki.

Książki, prasa i rzeczy osobiste:

Przepisy określają część rzeczy, które można posiadać w celi. Dotyczy to również książek oraz prasy. Osadzony może mieć do pięciu własnych książek, niezależnie od tych wypożyczonych z biblioteki aresztu, oraz prasę o łącznej wadze do pół kilograma. Pozostałe zasady dotyczące rzeczy osobistych mogą wynikać z porządku wewnętrznego jednostki, dlatego przed ich przekazaniem warto sprawdzić lokalną procedurę.

Opieka zdrowotna w areszcie:

Po przyjęciu osoba tymczasowo aresztowana przechodzi wstępne badanie lekarskie. W nagłej sytuacji zdrowotnej możliwe jest skierowanie do placówki leczniczej poza aresztem albo do innej jednostki, jeżeli decyzja taka zostanie podjęta zgodnie z przepisami na wniosek lekarza. Stan zdrowia może również uzasadniać odstępstwa od zwykłego sposobu wykonywania aresztu.

+48 500 062 450

+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka

adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl

www.resolve-legal.pl

Dotyczy to między innymi osób przewlekłe chorych, rekonwalescentów, osób z określonymi zaburzeniami psychicznymi lub niepełnosprawnościami. Jeżeli rodzina ma dokumentację medyczną mogącą mieć znaczenie dla leczenia albo oceny dalszej izolacji, warto przekazać ją obrońcy.

Warunki w celi, kąpiel i spacer:

Każdy osadzony powinien mieć własne łóżko, a cela powinna być wyposażona w odpowiednią liczbę podstawowych mebli oraz środki potrzebne do utrzymania czystości. Urządzenia sanitarne mają być usytuowane tak, aby możliwe było korzystanie z nich bez niepotrzebnego skrępowania. Co do zasady aresztowany powinien mieć możliwość ciepłej kąpieli przynajmniej raz w tygodniu. Regulamin przewiduje również spacer na wolnym powietrzu odbywany pod nadzorem funkcjonariusza. Jeżeli stan zdrowia wymaga innego sposobu korzystania ze spaceru lub kąpieli, znaczenie mogą mieć zalecenia lekarza.

Jak zaskarżyć tymczasowe aresztowanie:

Zastosowanie aresztu nie zamyka drogi do dalszego kwestionowania izolacji. Na postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania można wnieść zażalenie. Termin jest krótki, dlatego po otrzymaniu albo ogłoszeniu rozstrzygnięcia trzeba niezwłocznie ustalić, od kiedy biegnie i kiedy upływa. Niezależnie od zażalenia można później domagać się uchylecia aresztu albo zastąpienia go innym środkiem zapobiegawczym. Nowy wniosek może mieć szczególne znaczenie wtedy, gdy zmieniły się okoliczności sprawy, przeprowadzono istotne dowody albo osłabły przyczyny, dla których izolację zastosowano.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Jak długo może trwać tymczasowe aresztowanie:

Areszt jest stosowany na oznaczony czas. Jeżeli ma trwać dłużej niż okres wskazany w aktualnym postanowieniu, potrzebne jest kolejne rozstrzygnięcie sądu. Przepisy przewidują limity czasowe oraz wyjątkowe mechanizmy dalszego przedłużania izolacji. Sama wcześniejsza decyzja o zastosowaniu aresztu nie oznacza więc, że środek będzie obowiązywał bezterminowo. Przy kolejnych decyzjach obrona może ponownie wskazywać, że dalsza izolacja nie jest już potrzebna albo że cel postępowania można zabezpieczyć w mniej dolegliwy sposób.

Co rodzina może zrobić od razu:

W pierwszej kolejności warto ustalić miejsce pobytu zatrzymanego oraz organ prowadzący sprawę. Następnie można zorganizować pomoc obrońcy i przekazać mu informacje o stanie zdrowia, sytuacji rodzinnej oraz innych okolicznościach mogących mieć znaczenie dla postępowania. Po osadzeniu trzeba ustalić dokładną jednostkę i sprawdzić jej aktualne zasady dotyczące widzeń, telefonu, korespondencji, pieniędzy oraz paczek. Warto także zachowywać otrzymane dokumenty i zapisywać daty ich doręczenia. Trzeba przy tym odróżniać działania administracji aresztu od decyzji procesowych. Jednostka organizuje codzienne wykonywanie aresztu, natomiast o jego stosowaniu, przedłużaniu i uchylaniu decydują właściwe organy procesowe.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Czego nie należy zakładać:

Brak telefonu nie oznacza, że aresztowany nie chce rozmawiać z rodziną. Kontakt telefoniczny może być ograniczony niezależnie od jego woli. Dłuższe oczekiwanie na list również nie świadczy samo przez się o jego zatrzymaniu. Korespondencja może przechodzić przez dodatkowy etap związany z organem dysponującym. Nie należy także przenosić zasad z jednego aresztu do drugiego. Godziny widzeń, sposób zapisów, organizacja paczek i część innych kwestii mogą różnić się między jednostkami.

Najważniejsze prawa osoby tymczasowo aresztowanej:

Aresztowany nie traci swoich praw procesowych tylko dlatego, że przebywa w izolacji. Może korzystać z pomocy obrońcy, decydować o składaniu wyjaśnień, zaskarżać decyzje dotyczące aresztu, występować o jego uchylenie lub zmianę, a w sprawach związanych z pobytem w jednostce składać skargi, prośby i wnioski. Wraz z postępem sprawy mogą zmieniać się argumenty przemawiające za dalszą izolacją. Dlatego sytuację procesową warto oceniać ponownie, zamiast zakładać, że przyczyny wskazane na początku pozostaną aktualne przez cały czas.

Kiedy warto skontaktować się z adwokatem:

Pomoc obrońcy może być potrzebna już w pierwszych godzinach po zatrzymaniu, zwłaszcza przed przesłuchaniem oraz przed rozpoznaniem wniosku o tymczasowe aresztowanie. Po zastosowaniu aresztu nadal mogą pojawiać się kolejne decyzje wymagające reakcji.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl

Kiedy warto skontaktować się z adwokatem:

Pomoc obrońcy może być potrzebna już w pierwszych godzinach po zatrzymaniu, zwłaszcza przed przesłuchaniem oraz przed rozpoznaniem wniosku o tymczasowe aresztowanie. Po zastosowaniu aresztu nadal mogą pojawiać się kolejne decyzje wymagające reakcji.

Bliska osoba została zatrzymana lub tymczasowo aresztowana?

W takiej sytuacji liczy się szybkie ustalenie, na jakim etapie znajduje się sprawa i jakie działania można podjąć od razu. Możemy przeanalizować sytuację procesową, skontaktować się z osobą pozbawioną wolności, ocenić podstawy zastosowania tymczasowego aresztowania oraz możliwości jego zaskarżenia, uchylenia albo zastąpienia innym środkiem zapobiegawczym.

+48 500 062 450
+48 783 528 077

adwokat Grzegorz Majka
adwokat Aleksandra Motylewska

kontakt@resolve-legal.pl
www.resolve-legal.pl